

Nr 10.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion om viss ändring i förordningen med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall.

(2:a avd.)

I en inom riksdagen väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, II:282, av herr *Braconier* m. fl. har hemställts, »dels att riksdagen måtte för sin del besluta sådan ändring i förordningen med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall, att vid bestämmande av det belopp, i förhållande till vilket begränsningen skall beräknas, icke skall göras något tillägg till den taxerade inkomsten för avdragna allmänna skatter och att avkortning av påförd skatt eller restitution av redan erlagd skatt resp. preliminärskatt må uppgå till högst sammanlagda beloppet av statlig inkomstskatt jämte förmögenhetsskatt, dels att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till de härför erforderliga författningsändringarna».

Beträffande motiveringen för det i motionen framställda yrkandet får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Syftet med den förevarande motionen är, att den s. k. 80-procentspärren skulle tillämpas med utgångspunkt från en på annat sätt beräknad inkomst än vad nu gäller samt att rätten till skattereduktion skulle utsträckas att omfatta jämväl den statliga förmögenhetsskatten.

Vissa bestämmelser om skattebegränsning ha gällt under de senaste åren. Den första förordningen om begränsning av skatt till staten antogs genom beslut vid 1942 års riksdag. För närvarande gäller förordningen den 26 juli 1947 (nr 584) med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall. Denna förordning trädde i kraft den 1 januari 1949 och skall tillämpas tills vidare.

Enligt 1947 års förordning skall avkortning eller restitution av skatt avse det belopp, varmed den skattskyldige på grund av taxering för visst taxeringsår påförd statlig inkomstskatt och förmögenhetsskatt samt allmän kommunalskatt, landstingsmedel och tingshusmedel sammanlagt överstiga 80 procent av den för honom samma år enligt förordningen om statlig inkomstskatt taxerade inkomsten ökad med det belopp, varmed avdrag för allmänna skatter jämlikt 4 § sistnämnda förordning må hava vid taxe-

ringen medgivits, dock att avkortningen och restitutionen sammanlagt icke må överstiga den statliga inkomstskatten.

Jämlikt 4 § förordningen om statlig inkomstskatt får avdrag göras för slutlig skatt, som påförts på grund av taxering under beskattningsåret, eller sådan tillkommande skatt, varå debetsedel erhållits under sistnämnda år, allt till den del skatten skall erläggas till kommun eller annan kommunal samfällighet.

Rörande bestämmandet av den inkomst, i förhållande till vilken skattebegränsningen skall ske, anfördes i en av f. d. kammarrättsrådet E. Sivert såsom sakkunnig inom finansdepartementet utarbetad promemoria, vilken låg till grund för 1942 års författning i ämnet, följande (jfr prop. 359/1942 s. 12):

»Då under beskattningsåret erlagda allmänna skatter med undantag av kronoutskylder, d. v. s. kommunalutskylderna i vidsträckt mening, få avdragas vid beräkningen av den till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt taxerade inkomsten, utgör denna inkomst, efter tillägg av nämnda skatteavdrag, ett uttryck för den inkomst, den skattskyldige haft till sitt förfogande för gäldande av de under beskattningsåret förfallande kommunalutskylderna samt de å beskattningsårets inkomst belöpande statsskatterna. Om maximibeloppet för statsskatterna bestämmes till 80 procent av den taxerade inkomsten efter tillägg av nämnda skatteavdrag, kommer således den sammanlagda skattebördan, under förutsättning att de under beskattningsåret erlagda kommunalutskylderna icke överstiga 20 procent av den disponibla inkomsten, icke att uppgå till högre belopp än denna inkomst.»

Någon erinran emot detta uttalande framfördes icke av remissinstanserna och ej heller av dåvarande departementschefen i proposition nr 359 till 1942 års riksdag med förslag till förordning i ämnet. I detta sammanhang må anmärkas, att de kommunala skatterna ursprungligen icke föllo under spärren. Rätt att medräkna dessa erhöles de skattskyldiga först genom 1947 års förordning.

Vad angår frågan om att skattereduktionen endast får gå ut över den statliga inkomstskatten och icke över den statliga förmögenhetsskatten må nämnas att 1947 års förordning i detta hänseende överensstämmer med vad som tidigare gällde beträffande den särskilda förmögenhetsskatten.

I anledning av propositionen nr 299 till 1947 års riksdag med förslag till nu gällande förordning om begränsning av skatt väcktes två likalydande motioner I: 359 och II: 515 med yrkande bl. a. att skattereduktion enligt det framlagda förslaget skulle få ske jämväl genom nedbringande av förmögenhetsskatten.

I sitt i anledning av förenämnda proposition nr 299 avgivna betänkande nr 51 anförde 1947 års bevillningsutskott — efter att ha erinrat om att utskottet i annat sammanhang förordat att reduktionsregeln i förordningen om statlig förmögenhetsskatt skulle tillämpas oberoende av förmögenhetens storlek — följande:

»Häri genom har enligt utskottets mening en betydande uppmjukning av förmögenhetsbeskattningen kommit till stånd för sådana skattskyldiga vilka inneha förmögenhet, som lämnar låg avkastning. Att härutöver medgiva rätt till skattereduktion jämväl å förmögenhetsskatten anser utskottet icke erforderligt. Utskottet kan alltså icke tillstyrka det i motionerna framställda yrkandet om sådan ändring i förslaget till förordning med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall, att skattereduktion skulle kunna medgivas jämväl å förmögenhetsskatten. Utskottet vill emellertid i detta sammanhang understryka, att bestämmelserna om skatte-spärr i vad de avse skatter påförda vid senare taxeringar än 1948 års äro av provisorisk karaktär och att, så snart tillräcklig erfarenhet vunnits angående verkningarna av det nya skattesystemet, frågan om spärregelns utformning förutsättes skola upptagas till förnyad prövning.»

I en vid betänkandet fogad reservation uttalades i anslutning till berörda motioner, att utskottet enligt reservanternas mening bort föreslå, att skattereduktionen i förekommande fall skulle få ske genom nedbringande av förmögenhetsskatten.

Riksdagen biföll utskottsbetänkandet.

I den *föreliggande motionen* har framhållits, att enligt förordningen med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall 80-procent-spärren tillämpades å den enligt förordningen om statlig inkomstskatt taxerade inkomsten, ökad med det belopp varmed avdrag för allmänna skatter medgivits vid taxeringen samt att avkortningen och restitutionen sammanlagt icke finge överstiga den statliga inkomstskatten. Den sålunda stadgade inskränkningen i rätten till avkortning eller restitution vore särskilt kännbar för jordbrukets utövare. Detta sammanhänge dels med att, oavsett inkomstens storlek, i kommunalskatt utginge ett minimibelopp (garantiskatt) i form av fastighetsskatt, dels med att förvärvskällan jordbruksfastighet normalt krävde större kapitalinvestering än andra förvärvskällor med därav föranledd förmögenhetsskatt för utövaren. För de jordbrukande skattskyldiga, för vilka 80 procent-regeln bleve tillämplig, inträffade häri genom ofta att de måste erlägga skatter, som överstege inkomsterna. Ett undanröjande eller åtminstone mildrande av denna orättvisa skulle kunna ske genom att avdraget för allmänna skatter icke tillades den taxerade inkomsten. Vidare syntes det motionärerna vara rimligt att avkortningen resp. restitutionen finge omfatta jämväl statlig förmögenhetsskatt.

Utskottet. Enligt förordningen den 26 juli 1947 (nr 584) med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall äger skattskyldig åtnjuta avkortning eller restitution av statlig inkomstskatt i den mån denna tillsammans med förmögenhetsskatt, allmän kommunalskatt samt landstings- och tingshusmedel överstiger 80 procent av inkomsten. Med inkomst förstås därvid den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten ökad med det belopp, varmed avdrag medgivits för kommunala utskylder. Däremot får reduktion icke ske av förmögenhetsskatt eller kommunala skatter.

I den förevarande motionen har yrkats, att riksdagen måtte besluta att vid beräkningen av den inkomst, i förhållande till vilken skattebegränsningen bestämmes, något tillägg motsvarande avdraget för kommunalskatter icke skulle göras. Motionärerna ha vidare hemställt om sådan författningsändring, att reduktion i förekommande fall skulle få ske jämväl av förmögenhetsskatten.

Beträffande yrkandet om ändrade grunder för beräkningen av den inkomst, i förhållande till vilken reduktionen företages, får utskottet erinra om att motivet för den nuvarande bestämmelsen är att så nära som möjligt anknyta skattesparren till den inkomst, som stått till den skattskyldiges förfogande för gäldande av på beskattningsåret belöpande kommunalutskylder och statsskatter. Enligt utskottets uppfattning måste det med denna utgångspunkt vara principiellt riktigt att till grund för beräkningen lägga den taxerade inkomsten ökad med avdraget för kommunala utskylder. Ett bifall till det i motionen framställda yrkandet skulle i själva verket innebära att spärren sattes lägre än vid 80 procent av inkomsten. Med hänsyn till variationerna i de kommunala utdebiteringarna skulle emellertid något enhetligt procenttal för spärren icke erhållas utan skulle skattebegränsningens omfattning bliva olika i olika kommuner. Utan att i detta sammanhang vilja uttala någon uppfattning om vilken räckvidd skattebegränsningen skall givas i en mera permanent lagstiftning — nu gällande bestämmelser äro endast av provisorisk karaktär — anser sig utskottet likväl böra framhålla, att den av motionärerna föreslagna ändringen icke torde vara ur principiell synpunkt godtagbar.

Vad härefter angår yrkandet om skattereduktionens utsträckning till att omfatta jämväl förmögenhetsskatten vill utskottet erinra om att denna fråga varit föremål för riksdagens uppmärksamhet i anledning av motionsvis framställt yrkande vid 1947 års riksdag. Det härutinnan gjorda yrkandet föranledde emellertid icke någon riksdagens åtgärd. Nämnda års bevillningsutskott framhöll i sitt betänkande nr 51 bl. a. följande. Genom den ändring av reduktionsregeln i 9 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt, som utskottet i annat sammanhang förordat och vilken ändring — innebärande att reduktionsregeln blev tillämplig oavsett förmögenhetens storlek — godkänts av riksdagen, hade enligt utskottets mening en betydande uppmjukning av förmögenhetsbeskattningen kommit till stånd för sådana skattskyldiga, vilka innehade förmögenhet, som lämnade låg avkastning. Att härutöver medgiva rätt till skattereduktion jämväl å förmögenhetsskatten ansåg utskottet icke erforderligt. Utskottet underströk emellertid att bestämmelserna om skattespar vore av provisorisk karaktär och att så snart tillräcklig erfarenhet vunnits angående verkningarna av det nya skattesystemet, frågan om spärregelns utformning förutsattes skola upptagas till förnyad prövning.

Med hänvisning till vad 1947 års bevillningsutskott sålunda anfört och under påpekande tillika att den av 1947 års riksdag förutsatta omprövningen av spärreglerna torde komma att verkställas i samband med den nu

inom 1949 års skatteutredning pågående översynen av statsskatterna och deras verkningar, avstyrker utskottet bifall till den föreliggande motionen.

Under återopandande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att motionen II: 282 av herr Braconier m. fl. om viss ändring i förordningen med provisoriska bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 20 februari 1951.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Gustaf Elofsson, Franzon, Petré, Falk, Ramberg, Niklasson och Ebbe Ohlsson samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Sandberg, Hagberg i Malmö, Nilsson i Kristinehamn, Persson i Svensköp, Vigelsbo, Brandt, Gunnarsson, Allard och Henriksson.